

ВИКОРИСТАННЯ СОЦІАЛЬНИХ МЕРЕЖ ЯК ЗАСОБУ КОМУНІКАЦІЇ ТА СПІВПРАЦІ СЕРЕД СТУДЕНТІВ ПІД ЧАС ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ

Вінницький національний технічний університет

Анотація

У дослідженні розглянуто вплив соціальних мереж на поведінку та навчальний процес студентів у контексті дистанційного навчання, а також необхідність забезпечення самостійності та критичного мислення у студентів; висвітлює нові виклики, які стоять перед освітньою системою у зв'язку з розвитком цифрових технологій.

Ключові слова: соціальні мережі, дистанційне навчання, погіршення якості освіти, платні послуги.

Abstract

The study examines the impact of social networks on students' behaviour and learning process in the context of distance learning, as well as the need to ensure students' independence and critical thinking, and highlights new challenges facing the educational system due to the development of digital technologies.

Keywords: social networks, distance learning, deterioration in the quality of education, paid services.

Вступ

Пандемія коронавірусу, що почалася у 2020 році, несподівано змусила освітні установи по всьому світу переходити на дистанційне навчання. Це був непередбачуваний випробувальний час для вчителів, викладачів, учнів та студентів, які раптово стикнулися з необхідністю адаптуватися до нових змін. Однією з ключових адаптацій стало використання соціальних мереж як засобу спілкування та співпраці. В цьому контексті вивчення впливу соціальних мереж на процеси навчання та співпраці серед студентів стає надзвичайно актуальним завданням.

Основна частина

Соціальна мережа представляє собою комплексну структуру, що складається з вузлів, які символізують індивідів або організації та ліній зв'язку, які відображають взаємодії між ними. Соціолог Джеймс Барнс у 1954 році вперше застосував цей термін для опису соціальних структур, які включають групи соціальних об'єктів та мережі взаємозв'язків, що їх об'єднують. У такій мережі може бути виділений центральний вузол, від якого розгалужуються інші елементи, формуючи дендритну структуру взаємозв'язків [1].

Спостерігаючи за динамікою активності в соціальних мережах протягом останніх років можна побачити суттєве зростання. У 2019 році число активних користувачів соціальних мереж становило приблизно лише 3,484 млрд. Протягом наступного року (у 2020), це число зросло до 3,960 млрд. Вже у 2021 році піднялося до 4,480 млрд, а у 2022 році стало 4,623 млрд. На кінець 2023 року налічувалось приблизно 4,950 млрд [2]. Прогнозується, що до кінця 2024 року число активних користувачів соціальних мереж досягне 5,16 млрд [3]. Ці дані свідчать про неймовірну популярність та вплив соціальних мереж з кожним роком у сучасному світі.

У контексті сучасного цифрового суспільства соціальні мережі виступають як ключові агенти у формуванні комунікативних практик, особливо серед молоді. Студентська аудиторія активно використовує платформи, такі як Facebook, Tik-Tok, Instagram, та Telegram [4], кожна з яких задовольняє різноманітні комунікативні потреби. Останнім часом Telegram виділяється як особливо приваблива платформа для студентської спільноти, надаючи їм інструменти для швидкого обміну інформацією, а також для співпраці в умовах дистанційного навчання. Ці мережі також відіграють важливу роль у просуванні освітніх груп, що може суттєво впливати на динаміку навчального процесу.

Для студентів на дистанційному навчанні соціальні мережі надають цілий спектр переваг. Вони сприяють безперешкодному діалогу та обміну думками, що допомагає знизити почуття ізольованості.

Вони також є платформою для колективної роботи над проектами, де студенти можуть вести обговорення, обмінюватися ідеями та координувати свої зусилля. Офіційні сторінки університетів у соціальних мережах забезпечують студентам доступ до освітніх ресурсів та актуальних оголошень. Інтерактивність підвищує залученість студентів до навчального процесу, дозволяючи їм ділитися враженнями та обговорювати навчальний матеріал. Вони також надають емоційну підтримку та консультації у складних ситуаціях і нерідко мотивують студентів через можливість спостерігати за досягненнями своїх одногрупників. Завдяки швидкому доступу до інформації та підтримці спільноти, соціальні мережі роблять навчальний процес більш продуктивним. В цілому, соціальні мережі виступають як ефективний інструмент у контексті дистанційної освіти, забезпечуючи студентам необхідне спілкування, підтримку та інформаційні ресурси [5].

Водночас, сучасні студенти продемонстрували здатність до адаптації, використовуючи технології для полегшення навчального процесу в епоху дистанційного навчання. Відсутність безпосереднього фізичного контакту та нагляду з боку викладачів сприяла пошуку неформальних шляхів отримання своїх балів. Збільшення вільного часу не завжди призводило до підвищення продуктивності; натомість, спостерігалася тенденція до пошуку шляхів мінімізації зусиль, включаючи списування та використання платних послуг інших студентів або вже випускників для виконання завдань. Такі практики, хоча й були відомі до переходу на дистанційне навчання, набули нового розмаху в нових умовах, що ставить під сумнів якість освіти та відображення реального рівня засвоєних знань та навичок.

Практика залучення студентів до використання платних освітніх послуг, особливо через месенджер Telegram, демонструє зростаючу тенденцію. На цій платформі формуються численні групи, які пропонують допомогу у виконанні академічних завдань за грошову винагороду. Розповсюдження посилань на такі групи сприяє збільшенню кількості студентів, які вдаються до такого методу навчання. Водночас, Telegram не є єдиною платформою для таких ініціатив. У Instagram студенти активно взаємодіють та просувають свої освітні послуги, переходячи межі особистих повідомлень. TikTok використовується для розповсюдження відео, де пропонують швидкі рішення для успіху в навчанні. Навіть Facebook, попри свою меншу популярність для таких цілей, залишається дієвим засобом для маркетингу освітніх послуг.

Ці соціальні мережі спільно створюють систему, де реклама освітніх послуг ведеться через різноманітні «канали», залучаючи все більше студентів та впливаючи на їхній підхід до навчання та співпраці.

Висновок

Соціальні мережі відіграють вирішальну роль у формуванні цифрового суспільства, особливо серед студентської молоді, надаючи їм засоби для комунікації. Водночас, перехід на дистанційне навчання спонукав студентів до адаптації, використовуючи технології не лише для полегшення навчання, але й для пошуку шляхів мінімізації зусиль, що часто включає використання платних освітніх послуг. Ця тенденція, що поширилася через соціальні мережі, може підірвати якість освіти. Таким чином, соціальні мережі не тільки відкривають нові можливості для навчання, але також ставлять перед освітньою системою нові виклики.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Петренко М.В. ВИКОРИСТАННЯ СОЦМЕРЕЖ У НАВЧАННІ: ПЕРСПЕКТИВИ І ТЕНДЕНЦІЇ. *Dspace at West Ukrainian National University: Головна сторінка*. URL: <http://dspace.wunu.edu.ua/bitstream/316497/41830/1/Петренко%20М.В.pdf> (дата звернення: 06.05.2024).
2. Social Network Usage & Growth Statistics: How Many People Use Social Media in 2024?. *Backlinko*. URL: <https://backlinko.com/social-media-users> (дата звернення: 18.05.2024).
3. Social Media Users 2024 (Global Data & Statistics) | Priori Data. *Priori Data*. URL: <https://prioridata.com/data/social-media-usage/> (дата звернення: 18.05.2024).
4. Найпопулярніші соцмережі. *WEDEX*. URL: <https://wedex.com.ua/blog/najpopulyarnishi-sotsmerezhi/> (дата звернення: 05.05.2024).
5. Дистанційне навчання у закладах вищої освіти: ризики та перспективи розвитку. *Національний університет біоресурсів і природокористування України*. URL: <https://nubip.edu.ua/node/100736> (дата звернення: 06.05.2024).

Кондратенко Наталія Романівна – професор кафедри Захисту інформації, Вінницький національний технічний університет, м. Вінниця, Україна, e-mail: kondrn2014@gmail.com

Немировська Дар'я Олександрівна – студентка групи 1БКС-22б, Факультет інформаційних технологій та комп'ютерної інженерії, Вінницький національний технічний університет, м. Вінниця, Україна, e-mail: nemyrovskadaria@gmail.com

Kondratenko Nataliia Romanivna - Professor, Department of Information Security, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia, Ukraine, e-mail: kondrn2014@gmail.com

Nemyrovska Daria Oleksandrivna - student of group 1BKS-22b, Faculty of Information Technology and Computer Engineering, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia, Ukraine, e-mail: nemyrovskadaria@gmail.com